

Jevgeni Onegin

roman in verzen

Alexandr Poesjkin

vertaald uit het Russisch door Hans Boland

Papieren Tijger

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door subsidies van de Stichting
Fonds voor de Letteren en het Vlaams Fonds voor de Letteren.

Boekverzorging: Zefier Tekstverwerking

Omslag: Dave Mink

Drukwerk: Koninklijke Wöhrmann

© 2010 Nederlandse vertaling Hans Boland

© 2010 Uitgeverij Papieren Tijger

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevens-
bestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij
elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige
andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de
uitgever.

ISBN 978 90 6728 243 7

NUR 302

Inhoud

Hoofdstuk I	9
Hoofdstuk II	35
Hoofdstuk III	53
Hoofdstuk IV	75
Hoofdstuk V	95
Hoofdstuk VI	114
Hoofdstuk VII	134
Hoofdstuk VIII	158
Noten van de auteur	183
Fragmenten van 'Onegins reis'	188
Aantekeningen van de vertaler	198

Hoofdstuk I

Hij leeft en voelt, en heeft veel haast met allebei.
(*vorst Vjazemski*)

1

'Mijn oom is door en door fatsoenlijk,
En nu hij op zijn sterfbed ligt
Is hij van mening – heel aandoenlijk –
Dat zoiets tot respect verplicht.
Hij geeft daarmee het goede voorbeeld,
Maar zijn familie is veroordeeld
Bij de patiënt te waken. God!
Nu al verveel ik me kapot.
Wat zijn wij mensen toch een loeders:
Je maakt zo'n lijk het naar de zin,
Je stopt het nog 's lekker in,
Je voert het pilletjes en poeders,
Je zucht – en denkt nog maar één ding:
Ik wou dat hij de pijp uit ging.'

2

Aldus een losbol met Gods zegen
Van een solide erfenis.
Per postkoets jakkert hij langs wegen
Waar stof de hoofdattractie is.
Na zijn Ljoedmila en Roeslan stelt
De dichter ditmaal een romanheld
Met uw permissie aan u voor.
Omslachtigheid is niet mijn *fort*:
Onegin. We zijn goede vrienden.
Hij komt uit Petersburg. Wellicht
Zag u daar zelf het levenslicht?
Kon u er opvallen, verblinden?
Ik hing er ook een tijdje rond
Maar vond het Noorden ongezonder.¹

3

Zijn vader was gaan rentenieren,
Na jaren staatsdienst, op krediet.
Pa's hobby was het financieren
Van bals. Hij ging algauw failliet.
Jevgeni hoefde niet te bloeden:
De hemel scheen hem te behoeden,
Eerst met *madame*, toen met *monsieur*.
Het kind was lief – en lang niet bleu.
De huisleraar was snel tevreden
En eerder slap dan serieus,
Geen intellectuele reus
Die hamerde op strenge zeden:
Op standjes was hij niet zo bruin.
Hij kwam graag in de Zomertuin.

4

Doch na zijn kinderjaren braken
De jaren van rebelsheid aan,
Van hoop en smart en dat soort zaken.
Monsieur l'Abbé verloor zijn baan.
Jevgeni had zijn plek gevonden:
Als *dandy*² dweepte hij met Londen,
Wat uit zijn kapsel en zijn pak
En ongedwongen houding sprak.
Hij was het Frans niet minder machtig
Dan de mazurka, en hij boog
Perfect. Het hoeft dus geen betoog:
De *monde* vond Onegin prachtig,
Het was een jongen met verstand,
Charmant, galant en elegant.

5

Bij ons laat iedereen zich voorstaan
Op wat men scholing noemt – hapsnap –
En kan een mens al heel rap doorgaan

Voor pijler van de wetenschap.
Personen die het weten konden
En strenge normen hadden, vonden
Onegin een pedante vent
Maar wel briljant, met het talent
Om losjes, vlot het woord te voeren.
Zijn aandacht scheen bijzonder scherp
Bij een gewichtig onderwerp
(Dat hij niet zelf placht aan te roeren),
En bij de dames vielen vaak
Zijn epigrammen in de smaak.

6

Ook aan Latijn had hij geroken,
Wat nu beschouwd wordt als *passé*.
Hij had wat spreuken opgestoken,
Hij kon naar iedereens idee
Met Juvenalis uit de voeten,
En in een brief met *vale* groeten.
Soms gaf hij zelfs een enkel vers
Ten beste in hexameters.
Hij had nooit één moment genoten
Van een of ander duf verhaal
Uit een langdradige annaal,
Maar kende tal van anekdoten:
Zo wist hij menig wapenfeit
Van Romulus tot onze tijd.

7

De muze kon hem niet verleiden
Om in de dichtkunst op te gaan.
Hem jamben leren onderscheiden
Van dactylen was niks gedaan.
Homerus vond hij doodvermoeiend,
Net als Theocritus. Wél boeiend,
Bezwoer hij, was economie.

Zijn stokpaard was de theorie
Van Adam Smith: een overbodig
Vereiste voor een sterke staat
Was zo bezien de goudvoorraad,
Want *simple product* had je nodig.
Zijn vader, die dat wazig vond,
Hypothekeerde al zijn grond.

8

Om alles wat mijn held presteerde
Hier op te sommen, gaat te ver.
Maar waar hij echt in excelleerde,
Waar hij een kei in was, een ster,
Wat hij vanaf zijn puberjaren
Soms als frustrerend had ervaren
En soms als vreugde, wat hij zag
Als tijdsvulling, van dag tot dag,
Dat was de minnekunst. Hier wijdde
Ovidius een lofzang aan –
Waarna diens kleurrijke bestaan
Verwoest werd, en het lot hem scheidde
Van zijn Italië en wreed
In de Moldaafse steppe smeed.

9

.....
.....
.....

10

Hij scheen voor simulant geboren:
Hij deed jaloers, ontveinsde hoop,
Wist twijfel in de kiem te smoren,
Liep met neerslachtigheid te koop,
Gedroeg zich trots dan wel gewillig,
Betrokken dan wel onverschillig,

Was zwijgzaam, schijnbaar murw gemaakt,
Of juist geestdriftig, welbespraakt,
Schreef laconieke liefdesbrieven,
En had maar één bestaansmotief,
Zichzelf vergetend, obsessief.
Zijn ogen keken naar believen
Brutaal of schuw, voor niets te min.
Soms blonk er zelfs een traantje in!

11

Hij was niet voor één gat te vangen,
Nam deugd en onschuld bij de neus,
Acteerde wanhoop (om te stangen),
Was aangenaam complimenteus,
Kon plotseling een kusje stelen,
Bestreed naïeve vooroordelen
Met argumenten en gevoel,
Deed dwars of zielig met het doel
Bekentenissen af te dwingen,
Was spits op wat het hart verried
En fanatiek zolang hij niet
Een rendez-vous wist te bedingen
Als leermeester op dit terrein
En hij met haar alleen kon zijn.

12

Hij deed in elke vrouw iets broeien,
Hoe doorgewinterd zij ook was.
Om concurrenten uit te roeien
Kwam elke sluwe streek van pas;
Hij had een neus voor lepe listen
En roddels die hun doel niet misten.
Dus zalig was de echtgenoot
Wiens goed vertrouwen hij genoot:
De vos die, alweer lang geleden,
Faublas als mentor reuze mocht,

De ouwe bok vol achterdocht,
De sul die alles dik tevreden
Beschouwde als fenomenaal –
Zichzelf, zijn vrouw, zijn middagmaal.

13. 14

.....
.....
.....
.....

15

Geen vroege vogel van nature,
Neemt hij de post door op een zacht,
Warm bed. Bij wie, te welker ure
En met welk doel wordt hij verwacht?
Een bal, een lunch, een naamdag... Stellig
Wordt het daar allemaal gezellig.
Waar kiest hij voor? Het ene sluit
Het ander trouwens geenszins uit.
Als hij zich eerst eens aan zou kleden?
Met zijn bolívar³ als tenue
Rijdt hij nu naar de Avenue
Om zich een weinig te vertreden,
Tot zijn Breguet zonder respijt
Hem waarschuwt tegen etenstijd.

16

Hij pakt een paardeslee. Het donkert;
Een zweeps slag klinkt, een woeste schreeuw;
En op zijn beverbontkraag flonkert
Als zilvervijsel fijne sneeuw.
Op naar Talon,⁴ waar hij Kaverin
Zoals gebruikelijk zal weerzien.
Er knalt een kurk als welkomstgroet.
Bij de Komeetwijn past heel goed

Roast beef saignant in combinatie
Met truffels (razend populair
Bij jongelui, een culinair
Genot), met als extra traktatie
Limburgse kaas na de *foie gras*,
En een *dessert* met *ananas*.

17

Al lust hij best nog wel een slokje
Met nog zo'n vette kotelet,
Zijn onverbiddelijke klokje
Gaat af: hij moet naar een ballet.
Theatertijger (maar erg lastig),
Actricegek (maar onstandvastig),
Die heel speciale rechten had
Als hij de kleedkamer betrad.
Hier kan hij Phaedra uit staan jouwen
Of anders wel Cleopatra,
Hard klappen voor een *entre-chat*,
'Mo-i-na!' brullen ten aanschouwen
Van het voltallige publiek:
Kortom, hij is een een bühnefreak.

18

Mijn toverland! Hier liet Fonvizin,
Satiricus van groot formaat,
Zijn vrijheidslievende genie zien;
Knjazjnin bedreef hier plagiaat;
Katenin schonk hier de verheven
Corneille een geheel nieuw leven;
Hier lauwerde men Didelot;
Hier stal Semjonova de show
Als jonge vrouw; de mensen braken
Voor Ozerov de zaal hier af
(Waar hij ook haar krediet voor gaf);
En Sjachovskois komedies staken

Hier ooit de draak met iedereen...
Hier vlood mijn gouden lente heen.

19

Hoe zouden mijn godinnen varen
Van toen, die ik wanhopig roep?
Als zij er nu eens niet meer waren?
Vervangt hen soms een nieuwe *troupe*
En zal hun koorzang blijvend zwijgen?
Zal ik dan nooit meer onze eigen
Terpsichore zien dansen? Ach,
Als ik toch nooit meer meisjes zag
Op het toneel die ik zou kennen!
Als ik teleurgesteld, vervreemd
Mijn kijker richten zou, ontheemd
En niet in staat nog ooit te wennen,
Slechts naar de goeie ouwe tijd
Verlangend, geeuwend en vol spijt!

20

Een bont publiek, druk, menigvuldig,
Bezet de stoelen en fauteuils.
Het schellinkje wordt ongeduldig.
Het doek gaat op met veel geruis.
Onstoffelijk en oogverblindend,
Met de viool haar ziel verbindend,
Staat daar Istomina, omringd
Door een groep nimfen – en zij springt:
Eén been traag in de rondte draaiend,
Terwijl ze op haar tenen wiegt,
En dan omhoog ijlt, zweeft en vliegt,
Als dons voor Aeolus verwaaiend.
Zij vouwt zich dubbel, recht haar rug,
Klapt met haar voetjes, vlug-vlug-vlug.